

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 12 K.
Félévre . . . . 6 K.
Negyedévre . . 3 K.
Hirdetési díj: Egyhasábos
petitsor egyszeri hirdetése
15 l. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és
:: kiadóhivatal ::
Kösch Árpád
könyvnyomdája
Eperjes, Fő-u. 59.
:: Telefon-szám 16. ::

Most egy esztendeje

szeles, nedves márciusi reggelen vette Przemysl hős védőjének utolsó dróttalan üzenetét Sáros. Az üzenet borzalmas erejű volt — a várat fel kellett adnia. Ránk sárosiakra a hír rettenetessége kétszeres erővel hatott, mert ugyanakkor indította meg az orosz tömeg tavaszi offenzíváját szegény földünkön, Alsópagony—Felsőodor—Kishegy vonalán. Az Ondava balpartján álló orosz tömegek véres támadásba mentek át s Gyümölcsoltó Boldogasszony napjára Verch Kastilyik, Csarna hura, Zboró, Felsőcsernye, Radoma orosz kézre jutott.

És néhány napra megállott szívünk verése . . .

Mozdulatlanságunkban csak az éhező öreg magyar népfelkelőket láttuk . . . a hős honvédeket, a bágyadt szemű huszárokat . . . s mint halottas ének szállott a levegőben Tamássy honvédeinek, a mi véreinknek utolsó éneke.

Reménykedő szemünk Zboró, Felsőcsernye, Radoma felé fordult. Hátha megállítjuk az orosz rémet.

S multak a hosszúnapiak . . . a przemysli orosz tömegek Sáros földjén lassan felőrlődtek. A 3., 17. és 7 hadtestek hősei csakis ugyan megállították az orosz rémet.

Az orosz támadás végleg megállott. Vértvesztése rettenetes volt. S visszatért a szívekbe a nyugalom, újból remélni, élni kezdtünk.

Zboró felől biztató hírek jöttek. Orosz támadástól nem féltünk többé. S még fel sem szívhatta a sárosi föld az orosz vért, egyszerre közbevágott Gorlice — mint egy égből lenyúló irtózatoss vasököl, amely a végzetet fogta marokra . . .

S most a borzalmak évfordulóján megindult szívvel tekintünk a sárosi sírokra, amelyekben földünk hősei pihennek. Ezeknek a síroknak nem szabad jelteleneknek, virágtalanoknak maradniuk . . . Nem különösen most, virágfakadáskor.

Ami virágot terem idén a vérszomjas sárosi föld . . . mind . . . mind az övék legyen.

Lesz-e örök béke?

Nemrégiben olvastam egy állítólagos interviwról, melyben egy hírlapíró Wilsonnal, az Unio elnökével a most dúló világháborúról folytatva eszmecserét, azt kérdezte volna az elnöktől, vajjon hiszi-e, hogy ez az emberiség utolsó nagy háborúja, mely után az örök béke következne? Az udvarias elnök — mit tehetett volna egyebet — igenlően válaszolt. Meggyőződésből tette-e, avagy csak azért, hogy valami vigasztalót mondjon a szenvedő emberiségnek, tudva, hogy az ő állásának magasságából hangja az egész világon meghallatszik: örök titok marad, valamint hogy kérdéses az is, megtörtént-e egyáltalán ez az egész interviw. Ha mondotta a fentjelzett véleményét: felelősség nélkül tette, nem lévén embernek hatalmában — még ha az Unio elnöke is — a jövőbe látni; ha pedig csak a szájába adták, bölcsen tette, hogy nem tiltakozott ellene. Láttam, hogy mintegy várják tőle ezt a nyilatkozatot, és miért ne mondott volna valami biztatót, megnyugtatót?

Ez a nyilatkozat akkoriban, úgy látszik, az egész világsajtót bejárta. Íme — hirdették a lapok — egy nagy tekintély is úgy látja a jövő perspektíváját, mint az emberiség jobbik része látni szeretné, és mint az optimisták és naiv bizakodók máris biztosra veszik. Mivel pedig ez a probléma nemcsak napjainkban érdekesen aktuális, de horderejére nézve az egyetemes emberiség jövőjének történelmének egyenesen legfontosabb kérdése, kíséreljük meg minden szakszerű fontoskodás mellőzésével, laikusok által is figyelemmel kísérhető módon, szemükbe nézni amaz okoknak, melyek a kérdésben pro vagy contra elfoglalandó álláspontunkat igazolják.

A jelen háborút megelőző két évtizedben kezdett az örök béke mint eszme erősebben tért hódítani, s bár annak apostolai esetről-esetre résztvettek a békekongresszusokon, bár Európaszerte minden év május 18-i-kán megemlékeztek a «békenap»-ról, mégis kerekszámban 3 évtizede minden gondolkodó ember megérezte a kitörendő nagy háború előszelét, és arról — emlékezzünk csak vissza a 80-as évekre — mint valami elháríthatlan rettenetes bizonyosságról beszélt. Pedig a békemozgalom előharcosa — 1898 körül — éppen a jelenlegi orosz cár volt, tehát ama hatalom államfeje, melytől eleve a békebontást várták, és amely a jelenlegi háborúnak tényleg egyik előidézőjévé is lett. Mi következik ebből? Vagy őszinte volt a cár békeszándéka, és ebben az esetben az eseményeknek a jelen háborúig való kifejlődése azt igazolja, hogy még a leghatalmasabb uralkodóknak sincs ezidőszerint elég hatalmuk és tekintélyük arra, hogy az emberi-

ségnek elemi erővel kitörő szenvedélyeit sikerrel megfékezzék, annál kevésbé tulajdoníthatjuk ezt a képességet a szerényebb befolyású és állású, államférfiakból, tudósokból, professzorokból lett békeapostoloknak; vagy nem volt a cár őszinte békebarát, és akkor az egész békemozgalom, amelynek ő volt kezdeményezője, alig egyéb ámtáznál, humbugnál, melynek a jámboran naiv békeapostolok csak léprement áldozatai.

A békekonferenciák kezdete 1898, és 16 évvel utóbb tört ki a világháború. A közbeeső évek egynémelyike is hozott ugyan véres harcokat, emlékezzünk az angol-búr, orosz-japán, olasz-török és balkáni háborúkra, ezeket azonban, bár szintén erős megcsúfolásai a közbeeső békekonferenciáknak, tekintjük izolált eseteknek, s hagyjuk egyelőre figyelmen kívül. De a világháborúig közbeesett 16 év nem lehetett-e elég idő arra, hogy a világbéke eszméje az emberiség nagyobb felében alaposan gyökeret verhesen, és hogy legalább a békekonferenciákon rendszeresen képviselt államok között a valaha kitörhető ellentéteket eleve is annyira nivellálja, hogy azok elintézésére másforma «ultima ratio» is kieszeltesék, mint a XX. század szellemének annyira ellenmondó tömegmészárlás?

Avagy tekintsük e 16 aránylag békés évet hosszú időnek, és tulajdonítsuk éppen a békekonferenciák hatásának azt, hogy az évtizedek óta szinte a levegőben lógó háború kitörése mégis 16 évig váratott magára? Közelebbi vizsgálódásnál rájövünk, hogy a háború kitörésének ily hosszú időre való eltolódásában a békekonferenciák hatásának semmi része nincs, ez tisztán annak tulajdonítható, hogy a végtelenségig fegyverkező felek nem látták alkalmasnak az időt — egy vagy más okból — a nagy tragédia megkezdéséhez. A békekonferenciák amúgy is kised játéka oly mikroszkopikusan parányiakká törpültek abban a pillanatban, amikor a háború első fecskéje megjelent Európa egén, hogy eseményekre befolyó tényezők legnaivabbikát sem akasztották meg pillanatra sem gondolatmenetében, mindenki túltette magát azokon, mint ahogy egy szalmaszálát atómokká gázol a Buffalomozdony.

Az örök béke eszméje tehát nemcsak nem vált még vérvé az emberiség nagyobb részének, de sőt egyáltalában komolyan számba sem jövő tényező maradt, melyet a kor irányadó vezéremberei a legabszolútabb «quantité négligeable»-nak tekintenek. Ebből azt hiszem, minden logikusan gondolkodó fő levonhatja azt a konzekvenciát, hogy semmi sem jogosít fel minket arra a reményre, hogy a most folyó világháború után közvetlenül máris elkövetkezzék az örök béke korszaka. Lehet, sőt bizonyos, hogy a háború

Szombaton

ápr. 1-jén, 5, 7 és 9 órákor:

A tisztí kardbojt

Háborús szimű 3 felv. Főszereplők: Haraszthy Mici és Rajnai Gábor.

OLYMPIA

Vasárnap

ápr. 2-án, 3, 5, 7 és 9 órákor:

A LÁTSZAT ÖL

Dráma 4 felvonásban. Főszereplő: Clara Wieth.

Bubi javíthatatlan

Vígjáték 2 felvonásban. Főszereplő: Buch.

leírhatlan borzalmi az emberiség nemesebb lelkeit magukbaszállásra fogják készíteni, szinte undorral töltik el saját emberi fajuk iránt, és kétségbeeséssel annak jövője felől; elhiszem, hogy ezek a nemesebb és szolidabb lelkek — akik bizonyos nagyobb számmal is lesznek, mint a háború előtt — tehetségükhöz mérten mindent el fognak követni eszméik propagálására, de még bizonyosabb, hogy szavuk ismét a pusztában elhangzó kiáltás lesz, és tanításuk nem fog termékeny talajra hullni.

Hiszen az emberiség másik, nagyobb felét amely «vért szagolt», nemhogy szelidebbé, de de kétségtelenül sokkal vadabbá teszik majd az átél, megszokott atrocitások s a katonai szellem tehát a nyers erő, hosszú időre uralomra jut a háború után, a győztes félnél mint diadalmas katonai gőg, a legyőzötté mint visszatorlásra hivatott, újra szervezendő, tehát dédelgetendő tényező. Hol nyílik itt majd talaj a békeapostolok szavainak befogadására? Ezek — a dolog természeténél fogva — szükségképpen szelidebb bácsik egyszerre, a legvéresebb háború után talánának meghallgatásra? Hiszen ahhoz természetfeletti, prófétai ihlettel kellene felruházva lenniük!

De vajjon ha a mostani háborút közvetlenül követendő időkből ezek szerint az örök béke eszméjének diadalát hiába is fogjuk várni, vajjon mindörökké kizártnak látszik-e annak megvalósulása? Talán ezt nem állíthatjuk. Kár volna, és amellet indokolatlan, az emberiséget e legszebb reményétől megfosztani. Csak hogy e remény megvalósulása nézetem szerint nem évek, nem is évtizedek kérdése, hanem ma még csupán a történelmi jövődől iradatlan távolában sejtelem-szerűen feltűnő lehetőség. Meggyőződésem szerint szinte szeretném azt mondani: még évezredek kérdése, amelyeket azonban az emberiség esetleges kedvező irányú és gyors haladása talán évszázakra rövidíthet, évtizedekre azonban, mai világos eszünkkel ítélve: semmiestre sem. Mert hiszen csodákra mégsem számíthatunk.

Az emberiség nemesebb, az örök békében hívő részének le kell mondania amaz utópiáról, mely némelyeknek szinte rögeszméjévé vált: hogy az örök béke egyszerre, Deus ex machinaként fog bekövetkezni. Ez a hit semmivel sem indokolható. Az örök béke, mint az emberiség fejlődési fokozatainak csúcspontja, fokozatosan bontakozhat csak ki, mely kibontakozás felé ma még csak az első lépéseket is alig tanuljuk megtenni. Mindenképpen megmérhetetlen az út, amely előttünk áll: s mi még voltaképpen azt sem tudjuk, merre kell azon elindulnunk. Tapogatózunk, voltaképpen két irányban. Azok, akik az eszmét gyorsabban reménylik megvalósíthatni, máris praktikus alapon fognak hozzá: nemzetközi egyezmények létrejövétélén fáradoznak, konventikulumokkal reménylik körülbástyázni az emberiséget a háboru lehetsége ellen; holott ez ma még talán korai. Sokkal több brutalitás van még az emberi lélek külső máza alatt, semhogy ilyen, még esetleg csakugyan létrejöhethő egyezménynek örök időkre való tartósságában bízhatnánk. Felrugja azokat a nyers erő, mihelyt útjában állanak. És ha az egyezményt kötő nemzeteknek csak egyike is valami külön cél után néz, valami utógondolatot táplál: felbillen az egész mesterkéltségek egyensúlya, és rákerül a sor az «ultima ratio»-ra. A nemzetközi bizottságok döntésének nem volna meg a kellő szankciója, melyet — sajnos — az emberi természet lényege szerint csak a nyers erő adhat. Ha csak egy állam nem vetné magát annak alá: felsőbb

forum nemlétében csakis erővel lehetne arra kényszeríteni, vagyis: azonnal előállna ismét a háború. Talán még ezen is lehetne segíteni: az illető állam ellen közakarattal kimondani a minden téren való «világboykott»-ot. De vajjon az összes többi államokban volna-e kellő szolidaritás, állani e boykottot, nem akadna-e a renitens államnak azonnal szövetségese, szószólója?

Úgy rémlik előttem, hogy bár hosszabb, de sikerrel kecsegtetőbb útja a világbéke létrejövételének a másik, amely ma még inkább eszmei, mint gyakorlati. Ez az egyetemes emberiség lelki-világának alapos megmunkálása, jobbátétele, magasabb kultúrfokra emelése. Csak hogy ennek útjában ma még oly titáni akadályok állanak, amelyek leküzdésében nemzedékek legjobbjai vérezhetnek el! Elsősorban az egyetemes emberiség kulturérzékét, lelki műveltségét egy hasonlíthatatlanul magasabb fokra kellene fejleszteni és azon az összes emberfajokét nivellálni, ami nem sokkal kevesebbet jelent, mint azt, hogy magát az emberi természetet átalakítani. Várható-e ez évek, vagy évtizedek alatt? A magam részéről mai egész civilizációnkat, melynek máza alatt annyi hipokrizis, annyi önzés, kegyetlenség, rossz-hiszeműség fért el, sohasem tudtam annyira túlbecsülni, mint azt az optimisták tették. Hogy azonban ez a bizonyos külső máz olyannyira vékony, amilyenek a háború kitörése alkalmával bizonyult, azt talán a legnagyobb pesszimisták sem hihették? Hol vagyunk tehát még a kitűzött céltől!

Nagy kérdés elsősorban már az is, lehet-e az ős emberi gyarló természetet akár a tudomány, filozófia, etika, akár a vallás, akár a kultúra egyéb tényezőinek segítségével annyira megfékezni, javítani, tökéletesíteni, hogy abból az önzés, gyűlölködés, igazságtalanság, erőszakra való hajlam teljesen kihajjon, helyet adva az egymás iránti türelemnek, szeretetnek, amely belső, lelki szükséglet gyanánt gyökeresedjék meg?

Legyünk optimisták, mondjuk, hogy lehet. De vajjon évtizedek, vagy csak egy évszázadnak munkája lehet-e ez? Bizonyára nem. Az emberi természetnek ily gyökeres átalakításához — mai perspektívánk szerint — szinte beláthatatlan idő szükséges. Mennyi, hozzávetőlegesen sem mondhatjuk meg. Közbejöhethetnek kedvező eszmeáramlatok, amelyek mintegy lökést adhatnak a jó irányban való fejlődésnek, viszont előállhatnak visszaesések, melyek megakaszthatják azt.

Maga az átalakulás, ha magától jönne, végtelen lassú és bizonytalan volna. Ha pedig tudatos kezek munkája, ehhez apostollelkű férfiak egész légiója kellene nemzedékeken keresztül. Honnan veszünk ily ideális, intakt embereket ily tömegben? És ha lennének: tudnának-e befolyást szerezni az emberiségre, amely bizonyos fokig renitens, és éppen nem hagyja magát az erkölcsileg legjobbakat vezetőit?

Meg kell jegyeznünk, hogy az emberiség mai szellemi fejlődése még talán inkább az ellenkező irányban halad. Azok az eszmeáramlatok, amelyeket általában «destruktív irányzatok» neve alatt szoktunk összefoglalni, ma terjedőben vannak, s ezek épenséggel nem látszanak alkalmasnak az emberiség jobbátételére. Sok a hamis próféta, akik ahelyett, hogy csillapítólag, megnyugtatólag törekednének hatni az emberiségre, azt inkább izgatják, benne elérhetetlen, és talán igazságtalan vágyakat korbácsolnak fel. Általában az emberiség nagy részében szinte önhittséggé fajult a túltengő önérték, amelynek nem hizelegni, de azt fékezni kellene. A kulturának több szol-

gálatot tenne az, aki az üres fejeket gondolkozásra, az embereket igaz értékük felismerésére, bizonyos fokú szerénységre, kötelességérzetre tanítaná, mint aki váltig az emberi jogokról szónokol.

Az egyetemes kulturának a maihoz képest óriási fokban való emelkedése létrehozna aztán az emberi lelkekben az erőszak, igazságtalanság iránti természetes undort és ellenszenvet, beleoltaná a háborútól való irtózatot, egymás kölcsönös megbecsülését, szeretetét. Ez volna az örök béke.

Közben azonban gyakorlati úton is meg lehet kísérteni egyet-mást. A nemzetközi békekongresszusok, egyezmények — ha még nem is írtják ki teljesen — talán csökkenthetik, ritkábbá tehetik a jövőben a háborút: és ez is óriási nyereség. Az örök béke eszméjének állandó felszínre való tartása által ez az eszme szinte vérebe megy át az emberiség jobbik hányadának.

És minden egyes nemzetközi konferenciának haladást — ha csak vonalnyit is — kell jelentenie a nagy cél felé. Az első lépés lehetne valami olyan egyezményféle, mely a jövőbeli háborúk elintézését mindennemű tartalékos haderő kizárásával tisztán az akkori aktív sorkatonaságra bízta. Mily hatalmas és jelentős vívmány volna ez, és hol vagyunk még ettől is! Az csak látszólagos igazságtalanság, hogy így csak bizonyos évjáratokat érne a háború: mert hiszen nem lévén előrelátható, mikor tör az ki, ez eshetőségnek minden évjárat egyaránt ki volna téve; amelyik aztán esetleg éppen belekerül, annak balvégzete az, de helyette milliók maradnának meg további produktív munkára.

A későbbi kongresszusok folyamán további lépés lehetne az a megegyezés, hogy a hadsereg létszámát többé egyik állam sem emeli, majd a statusuonak bizonyos ideig való fenntartása után a fokozódó kölcsönös bizalom a lassú, de folytonos csökkentést is kimondhatná és eredményezhetné.

Gondolkodni volna érdemes ama, ma még kalandosnak látszó eszme felett: nem képezhetné-e a béke fenntartásának biztosítékát valami olyasféle közös megegyezés, hogy az egyes államok haderőiket más-más államokban helyeznék el «vendég-garnizonba», megosztva mindenütt. Úgy gondolom, hogy pl. Svédországban volna vagy húszezer spanyol, ugyanannyi német, olasz, osztrák-magyar, török, stb. katona, viszont a svéd hadsereg más államokban lenne így elosztva. Anyagi nehézsége ennek nem lenne, hiszen a viszonyosság elvén alapulna, és a háborút hasonlóan nehezebbé, talán lehetetlenné is tenné. A hasonlat sántikál ugyan, de a minta — kicsiben — monarchiánkban van meg, ahol tudvalevőleg pl. lengyel ezredek állnak német nyelvterületen, csehek Magyarországon, tiroliak Galiciában stb.

Később, az állandóan megtartandó és talán permanenciában maradó békekongresszusok (mondjuk most: már nemzetközi tanácsok) székhelyét valami semleges területre kellene kihalásítani s ott egy nemzetközi várost építeni. Ez a terület a mindenkori permanens nemzetközi békebizottság független tulajdonát képezné. Hogy e bizottság határozatainak végrehajtásához a katonai erő is meglegyen, e területen (melynek eszerint jókorának kellene lennie) minden állam hadseregéből egyenlő számban összeállított nemzetközi haderő volna elhelyezve, mely a permanenciában lévő nemzetközi bizottságnak esküdnek fel, és

csak ennek esetleg reniten ez a haderő végrehajtani. M kerülne, akkor leszerelés igen

Gondolkoz elite-je, mit leh megtenni. Me akkor az az o hirdetett mind félek, igen lass óvatosan fogja minden pillana vonja. Egy új tősége fog kisé vállalkozási kec mily kevés kel világ lángba b eredménnyel m ürügyet felhasznál ismeretlen játé

Kórház és városunk

Előttünk fel házának beteg amely a napokb szám a szemlé a számok! Mily r feletti altruisztik

A kórházba betegét ápolta

Ezekből gy gyógyulatlantul kezelés alatt ma

A kórház b get ápolta. A mészetin 35-öt, nőgyógyászati o tályon 23-at.

A belgyógyá csoportok szerint ségeiben 57, a ben 17, az emé máj és epeutak betegségekben 25 idegrendszer bet 100, mozgási sz betegségekben 1 forgalom betegs 39, erőszakos be 15, agg-aszályba házban.

E száraz szá sításából lassan városunk egészé nem az a nagy m orvosa, dr. Ho Dezső vállvetve

Az ő odaadó, hető, hogy város viszonyai mellett ő tudásuknak k megyénk szenved a kórházat remé

Nem hagyha mas ápoló nővé vel — munkáját párosult szaktud orvosok munkáj

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGEK, CUKOR-
KÁK □ □ LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

Táplálék italt ad

csak ennek tartoznék engedelmessé. Egy esetleg renitens államban — végső esetben — ez a haderő volna hivatva a bizottság akaratát végrehajtani. Mikor a sor ennek keresztülvitelére kerülne, akkor természetesen már az általános leszerelés igen közeleső dolognak látszhatnék.

Gondolkozzanak a jobbak, az emberiség elite-je, mit lehetne első lépés gyanánt sikerrel megtenni. Mert ha semmit sem tudunk kisütni: akkor az az optimisták által a háború utánra hirdett minden téren való fellendülés — attól félek, igen lassú lesz. Az emberiség csak félve, óvatosan fogja bontogatni a szárnyait, szinte minden pillanatban készen arra, hogy újra összevonja. Egy újabb világháború kitörésének lehetősége fog kísérteni, és megbénít minden nagyobb vállalkozási kedvet, hiszen emlékezni fogunk arra, mily kevés kellett most ahhoz, hogy az egész világ lángba boruljon. Ki áll jól érte, hogy az eredménnyel meg nem elégedő fél a legkisebb ürügyet felhasználva, meg nem ismétli-e lelkiismeretlen játékát.

Dr. Mauks Ernő

Kórházunk működése és városunk egészségügyi viszonyai 1915-ben.

Előttünk fekszik Eperjes szab. kir. város kórházának betegforgalmi kimutatása 1915. évről, amely a napokban hagyta el a sajtót. Csupa rideg szám a szemlélő előtt. S mennyire beszédesek a számok! Mily rengeteg szenvedésről, mily emberfeletti altruisztikus munkáról beszélnek mégis!

A kórházban az elmúlt esztendőben 1113 beteget ápoltak, 38,774 ápolási napon.

Ezekből gyógyultan távozott 806, javulva 91, gyógyulatlanul 44, meghalt 67, további gyógykezelés alatt maradt 105.

A kórház belgyógyászati osztályán 651 beteget ápoltak. A sebészeti osztályon 384-et, a szemészetin 35-öt, fülgyógyászati osztályon 14-et, nőgyógyászati osztályon 17-et és szülészeti osztályon 23-at.

A belgyógyászati osztályon egyes betegcsoportok szerint osztályozva: légzőszervek betegségeiben 57, a vérkeringési szervek betegségeiben 17, az emésztési szervek betegségeiben 62, máj és epeutak betegségeiben 13, urinászervek betegségeiben 25, venereás betegségeiben 112, az idegrendszer betegségeiben 35, bőrbetegségeiben 100, mozgási szervek betegségeiben 23, fertőzőbetegségeiben 107, vérbetegségeiben 8, anyagforgalom betegségeiben 12, elmebetegségeiben 39, erőszakos behatásoktól eredő betegségeiben 15, agg-aszályban 7 szenvedőt ápoltak a kórházban.

E száraz számok illetéknépen való csoportosításából lassan kibontakoznak előttünk nemcsak városunk egészségügyi viszonyai: a múlt évről, hanem az a nagy munka is, amelyet a kórház igazgató-orvosa, dr. Holénia Gyula s orvosa, dr. Rác Dezső vállaltva végzett.

Az ő odaadó, fáradhatlan munkájuknak köszönhető, hogy városunk kórházának hírére — szűkös viszonyai mellett is — még jobban emelték, az ő tudásuknak köszönhető, hogy városunk s vármegyénk szenvedő lakossága sohasem kereste fel a kórházat reménytelenül s eredménytelenül.

Nem hagyhatjuk megemlékezés nélkül az irgalmas ápoló nővérek — élükön az apácafőnöknővel — munkáját sem, akik anyagi türelmükkel párosult szaktudással nagyban előmozdították az orvosok munkájának eredményességét.

Táplálékot és ne alkoholos italt adjunk katonáinknak!

Az elpusztult Sáros újjászületése.

Mint egy elmúlt gonosz álom, amely után kétszeresen jól esik az ébredés öntudata, olyan-nak tűnik már föl a felsőmagyarországi orszá-dulás. Az állami és társadalmi akció már hosszabb idő óta aktív stádiumba jutott, gyönyörű, szem-mellátható eredmények vannak, még egy-két év és a rossz álom helyét tiszta és boldog élet foglalja el a szétrombolt, de máris megújított községekben.

Zborón eddig a lakosság jelentékeny része a Rákóczi-templomban és a kastélyban húzódott meg, amiket az oroszok szintén lőttek. A köz-ségnek különösen a váraljai része volt egészen feldúlva. De már száz új ház felépült és folyto-nosan tart az építkezés. A kormány gondosko-dott a telekredezésről (nemcsak Zborón, de minden feldúlt kárpáti községben) és a szép-művészeti érdekek istápolására Zrúmeczky Dezső műépítést rendelte ki. Az úgynevezett szabvány-házakat tehát nem okvetlenül a régi épületek helyén emelik, hanem gondoskodnak szabályos, modern utcákról és a szép-művészet irányainak megfelelő elhelyezésről.

A zborói építkezésen kívül Alsó- és Felső-vízközön és Alsópagyonyban is fölépült már 40—50 ház. Azonkívül Kishimesen, Sarbón, Csarnón, Felsőrákócson, Kishelyen, Kiskurimán és Felső-hunkócson a lakosság ideiglenes elhelyezésére úgy-nevezett kalyibákat építettek. Ezekben a nagyon tönkretett községekben egész télen át élelmi-szerekkel látták el a népet és ötvenkoronás segélyeket osztottak ki. Folytonosan tart a se-gélyezés ezenkívül mindenütt vetőmagokkal, szekerekkel és azok számára, akik nem kívánnak szabványházat, hanem maguk akarnak építkezni, építkezési segélyt nyújtanak. Eddig a hadse-gélyezésre begyűlt alaphól kamatmentes kölcsön-képen kötelezvény ellenében másfélmilliót osz-tottak ki.

Az építő házak mindegyike 1900 koronába kerül. Ebből az összegből a lakosnak 450 koronát kell majd visszatértenie. Minden lakás modern háromablakos szobából, takaréktűzhellyel ellátott konyhából áll (a konyhában külön kenyér-sütő), azonkívül hely marad a később építendő gazdasági épületek számára. A saját házában építésénél mindenki maga segítkezik, a más házában való segítségért hat korona napibér jár.

A segélyezés azonban még nem merült ki az elmondottakban. Nemes és eredményes munkát végez a gr. Khuen-Héderváry Károly elnök-lésével működő úgynevezett pillanatnyi segítő-alap, továbbá a Sárosvármegyei Gazdasági Egye-sület. Az utóbbi terményekkel és a gazdaság-ban szükséges különféle anyagokkal ingyen látja el a lakosságot. Sajnos, az oroszok elsősorban az óvodákat és az iskolákat rombolták össze, mert azokban sejtették katonáink beszállásolási helyét. Rendszeres tanítás emiatt egyelőre lehetetlen, de a papok és a tanítók azért tar-tanak előadásokat és a nép szellemi életének ébrentartásáról gondoskodnak a jegyzők is.

Ezek a lényeges részei és adatai annak az óriási munkának, amelynek legfőbb eredménye: a felvidéki rutenség itthontartása és megmen-tése a jövő Magyarországa számára. Minden új ház, minden romjaiból új életre ébredő falu egy-egy erős oszlop Magyarország eljövendő nagyságának örök és ledönthetetlen épületében.

Az olcsóbb élelmezés és ruházatkódás érde-kében két szövetezetet is állítottak föl: egyet Felsővízközön, egyet pedig Zborón, a harmadikat Ladomérmezőn most szervezik. Az anyagi segítségen kívül a lehetőséghez mérten gondos-kodás történik a közoktatásról is.

Szeretetadományokat a frontra szállít
a Hadsegélyező Hivatal átvételi különítménye,
IV., Váci-utca 38. sz.

SZÉCHENYI-KÖR.

Államsegély a Széchenyi-körnek. A pénzügyminisztérium 4274. sz. rendeletével az orosz betörés folytán kárt szenvedett Eperjesi Széchenyi-kör anyagi támogatására 6814 korona 21 fillérnyi egyszersmindenkorra szóló segélyt engedélyezett. E nagylelkű segély folytán a Kör megszabadul attól a nagy anyagi gondtól, mely a Széchenyi-kör zeneiskolájánál a háború követ-keztében előállott deficittel terhelte s így annál intenzívebben és eredményesebben fog megfele-letni magasztos kulturális hivatásának. E nagy-lelkű segély kieszközlésében nagy része van a Kör szeretett elnökének és védnökének, akik ezzel is örök hála kötelezték a Kört. E tekin-télyes segélyért a Széchenyi-kör ezúton is leg-hálásabb köszönetét fejezi ki.

HIREK.

Dáridós legények.

Éjfél tájban, ha alszik az élet,
Ha már minden nyugovóra tér,
Éledni kezd, senkitől sem látva,
A véres, komor, kihalt csatatér.

Felpattannak a sírok rögei
S hantjuk alól nagy büszkén kikélnek,
Vérkokárdás szívükkel ittasan,
Mosolygó, új dáridós legények.

Homlokukon ott ég még a csókja
A földi élet küzdelmének,
De mindez már el vagyon felejtve:
Villámszárnnyon hastíják az éjet.

S reggel, mikor a hajnal beköszönt,
A friss sírok harmatosan állnak.
De akiknek testük itten porlad,
Csillagoknál magasabban járnak.

Marencsin Zoltán.

Bujanovics Gyula főispán minden szerdán d. e. 10—12 óra között ad magánkihallgatásokat.

Új pápai kamarás. A pápa Sikorszky Endre gálszécsi prépost-plébánost, aki éveken át közéletünkben tevékeny részt vett, pápai titkos kamarássá nevezte ki.

Kitüntetés. Őfelsége Badjura Lajos alez-redest, állomástisztet, hadtáp- és térparancsnokot, az ellenség előtt tanúsított kiváló magatartásáért katonai érdemkereszt szalagján viselhető signum laudis-szal tüntette ki.

Dr. Réz Mihály a politika tanára. A király dr. Réz Mihályt, a kolozsvári tudomány-egyetem magyar közjogi tanszékének nyilvános rendes tanárát ugyanezen egyetemhez, a politikai tanszékre nyilvános rendes tanárnak kinevezte.

Kitüntetés. A király az ellenség előtt tanúsított bátor s önfeláldozó maguktartásáért dr. Becker Alfréd, dr. Zsáros Zoltán és Scholtz Gyula fő-hadnagyokat s Eisner Béla hadnagyot ezüst signum laudis-szal (másodszori kitüntetés), Ham-bók Henriket és Fekete Györgyöt signum laudis-szal tüntette ki. A kitüntettek a 15. tábori tarack-ezred tisztjei.

Kinevezések. A király a 15. számú tábori tarackezrednél (18. ágyúezr.) Renner Wolfgangot főhadnaggyá, Wufka Alajost és Földi Ödönt hadnaggyá nevezte ki.

Kinevezés. A pénzügymin. Kalusza József fémkohómérnök, t. hadnagyot jelen állomáshelyé-nek meghagyása mellett m. kir. segédmérnök-ké nevezte ki.

Használjunk posta hadisegély-bélyeget!

MA

SZERKESZTŐ
REMENYIK LAJOS
WICK GYÖRGY
A lap szellemi
vonatkozó közle-
Flórián-utca 4. sz.
küldendő

Napló

•Helyeslem, beszédét —, me- lakást átkutasst visszatartani ily ellenség! rovását fosztogat. Minda gyedet itt talált az úriostály az, hagyjuk a lakos mikor orosz te gyilkoltak, gyalá Bámultam rá és arcomról is leolv mond. Ez anny részletesen kezd németek pl. oly most vagyok. jobban felingere bemutatni a revá de akaratom ell megrázkódtam vagy hirtelen é témát és bocsán gokat közölt. M hogy a mi katon ók szokva vanna jobb, melegebb mieink mindig több húst esznek. könnyű harcolni, és fut előlük. Err elfelejtettem, ki és izgatott hangon nem fél és nem magyarok». Alig jutott, hogy jobb tány furcsán rám és így szólt: «Ig nem adja meg r csehek nagyon jó magukat.» Eköz kész a vacsora. E és terítetttem. Ekl jelentést tett. Ne hirtelen hozzám nyers hangon ki mondta, hogy ni és most mégis a Az altisztnek pedi janak át minden katonát, rombolja verejtéke ütött ki meg akarnak kírt hatják fel. Azért a feleltem: «En az láttam, hogy a ma hogy visszamarad tovább vonulni, va esni». Erre a kapi hangon biztosított, mondok és nem Mintha az előbbi s

Püspöki körlevél. *Geduly* Henrik tiszakertületi ev. püspök a hatósága alá tartozó iskolák igazgatóihoz nagyon megszívlelendő körlevelet intézett. A püspök felszólítja az igazgatókat, hogy növendékeiket a mezői munkálatokban való részvételre serkentsék. Március második felétől kezdve a lehetőségig be kell szüntetni a délutáni iskolai foglalkozásokat s helyi közlönyökben kell közzétenni, hogy az önként jelentkező ifjak egy-egy csoportja tanári vezetés mellett — megfelelő munkaeszközök rendelkezésre bocsátása és a háztartási intézetekre adandó szerény adományok ellenében — naponkint délután 2—5-ig réten, mezőn, szántóföldön rendelkezésére áll a munkástkeresőknek.

Halálozások. Március 19-ikén halt meg Pécsújfalván péchújfalusi *Péchy* Bertalan, nyug. konzulatusi titkár. 65 évet élt. Temetése a róm. kath. egyház szertartása szerint márc. 21-én d. u. 3 1/2 órakor ment végbe Pécsújfalun. A család a gyászest alkalmából a következő gyászjelentést adta ki: „Özv. pécsújfalusi *Péchy* Bertalanné szül. *Jánossy* Antónia, úgy a saját, mint a nagyszámú rokonság nevében, fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy forrón szeretett férje, a legjobb nagyapa, após, testvér és rokon: péchújfalusi *Péchy* Bertalan, az amerikai cs. és kir. konzulatus nyug. tisztviselője márc. 19-ikén, életének 65., boldog házasságának 25-ik évében, hosszú szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után elhunyt. A megboldogult hült teteme márc. 21-ikén d. u. 3 1/2 órakor fog a r. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s a családi sírboltba örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmise-áldozat márc. 22-ikén reggel 9 órakor fog a pécsújfalusi kegyúri templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Pécsújfalu, 1916. márc. 19. Az örök világosság fényeskedik neki! *Péchy* Klára, István, unokái; özv. *Péchy* Aladárné *Engelmayer* Ida, menyé; *Péchy* Natália, nővére; *Jánossy* Terézia, sógornője.“

Márc. 19-ikén halt el Kassán *Pröner* Károlyné sz. *Németh* Anna, közbecsülésben álló polgártársunk, az Eperjesi Ipartestület elnökének neje, életének 44-ik évében. Temetése Eperjesen, a r. kath. szertartás szerint, márc. 21-ikén nagy részvét mellett ment végbe.

Használjunk posta hadisegély-bélyeget!

Matiné a hősök emlékére. A koll. főgimnázium Magyar Társasága és Dalköre április 2-ikén, vasárnap d. e. 11 órakor a Kollégium nagytermében háborús matiné rendez, melyre a nagyközönséget tisztelettel meghívja. Az ajtóknál perselyeket helyeznek el és kéri a m. t. közönség adományát az eperjesi hősök emlékére. Műsor: 1. Palotásy: «A magyar nemzet». Előadja a főgimn. dalkör *Borsody* Károly tanár vezetésével. 2. Megnyitó-beszéd. Tartja *Bodnár* Lajos VIII. o. t., a Magyar Társaság alelnöke. 3. Hubay: «Csárdajelenet». Hegedűn előadja *Bertalan* Dezső VIII., zongorán kíséri *Lukovich* Emmi IV. o. t. 4. *Csengey* Gusztáv: «Találkozás». Szavalja *Késmárczky* Árpád VIII. o. t. 5. a) *Szirmay*: «Ha majd egyszer mindenki visszajön» (Emőd T. versével); b) *Dankó* P.: «Ma még piros élet...» (Endrődi versével). Énekli *Exner* Mária V. o. t., zongorán kíséri *Moyzess* Miklós tanár. 6. «Gyóni Géza költszete.» Írta *Öhlschlager* Ödön VIII., felolvassa *Bárdos* Zoltán VI. oszt. t. 7. a) *Chopin*: Prélude; b) *Sauer*: Romance. Zongorán előadja *Villecz* Mihály IV. o. t. 8. *Hamvas* József: «Fiannak». Szavalja *Oszwald* Dániel VII. oszt. tan. 9. *Händel*: Arioso. Hegedűn előadják *Frauwrith* Mihály V. és *Reichard* Károly III. o. t., zongorán kíséri *Raab* György VI. o. t. 10. «Die Wacht am Rhein.» Előadja a főgimn. Dalkör *Borsody* Károly tanár vezetésével.

Könyv- és kóta-ujdonságok, művészi képeslevelezőlapok, divatos levélpapírok *Molnár Jenőnél* Eperjesen kaphatók.

Eljegyzés. *Govrik* Sándor, az eperjesi kir. kath. főgimnázium rendes tanára, tart. honvédfőhadnagy eljegyezte magát *Németh* Máriával Somorján.

A Kereskedelmi Takarékpénztár Részvénytársaság ápr. 1-jén kezdi meg működését Fő-utca 133. sz. alatt, a Pulszky-féle házban. Betétek a legelőnyösebben kamatoztatnak.

Elveszett. *Semsey* Adolfné a nagyállomástól a Berger-kávéház felé menet egy arany-karperecet, mely rubintokkal volt díszítve, elveszített. Megtalálójára a rendőrkapitányságnál 10 kor. jutalmat kap.

Zászlódíszítés. A kollégiumi ifjúságnak március 15-iki hazafias ünnepélye keretében lefolyt zászlódíszítésről pótlólag még a következőket hozzuk: A koll. ifjúság felkérésére *Szutorisz* Frigyes koll. igazgató mondotta a zászlódíszítést bevezető és záró beszédet. A beszéd folyamán a jogásztestület képviselőjében *Berthóty* Kálmán testületi elnök, a theol. akad. hallgatók testülete nevében *Szuchovszky* Gyula testületi elnök, a főgimnáziumi ifjúság nevében *Bodnár* J. VIII. o. t. és a tanítókép. ifjúság nevében *Wohaner* J. IV. éves tanítójelölt jelíges mondasok kíséretében helyezték el az ereklyezászlóra a hadizászlószöveget. A koll. igazgató beszédét szösz szerint itt közöljük: „Mélyen tisztelt ünneplő közönség! Ma az egész ország zavartalanul, a harci zajtól távol ünnepelheti meg az 1848/49. szabadságharc dicső emlékét, s úgy érzi mindenki, hogy a mai országos megnyilatkozásnak — a jelenlegi nehéz viszonyok közepette — nagyobb a súlya; mindenki érzi, hogy a ma országszerte fellángoló lelkesedésnek nagyobb a becse, mint máskor volt. Talán ne is kérdezzük, hogy miért? Hisz most már mindenki tudja, hogy a magyar haza ifjúsága nemcsak szónokolni tud, hogy a szabadság eszméit, a hazafiságot nemcsak az ajakán hordozza, hanem hogy a mai nehéz időkben a haza iránt való szeretetével, hősiességével, áldozatkészségével csudákat művelt, hogy eget ostromló lelkesedésével az egész társadalmat magához emelte s egységessé tette: ma a fiúk, apák és nagyapák egyformán ragadnak fegyvert. Az apák, nagyapák talán könnyes szemmel búcsúznak a családtól. De a lelkesedés tüzevel szívökben mennek oda, ahova ma minden férfinak menni kell: háborúba. Most már nem kérdezzük mi a haza? Most tettek, dicső tettek vannak napirinden ezrivel. A mai országos ünneplés alkalmából az egész ország tekintete ismét a fiatalság felé fordul s annak lelkesedéséből méltán új erőt, új reményt, új bizalmat vél meríteni s a társadalom mindezért az ifjúsággal szemben csupa hállával, szeretettel és elismeréssel adózik. Ugyanígy fogadja a mi lelkes közönségünk itt e nevezetes helyen ősi Kollégiumunk ifjúságát, azt az ifjúságot, amely minden időben a helyzet magaslátán állott, sőt sokszor igen kényes viszonyok között vezérszerepet játszott. Ez az ifjúság a mai súlyos helyzetben is kitett magáért: hány lelkes hőst adott már eddig is a hazának, hányan vannak jelenleg is köztük, akik toll és könyv helyett fegyvert készülnék forgatni s akik életüket és vérüket készek feláldozni a hazáért s ha szükség lenne rá, — szentül hiszem — egyetlenegy tagja sem maradna itthon: mert a haza minden előtt. A mi főiskolánk lelkes ifjúságának mai megnyilatkozását szívesen s elismeréssel fogadom én is, ki — mint a Kollegium ezidőszerinti igazgatója — az ifjúság óhajának szívesörömet engedve vele együtt e dobogóra léptem azért, hogy a kollégiumi ifjúság közös zászlóját a mai nagy időkkel szorosabb kapcsolatba hozzuk. Ez íme a kollégiumi ifjúságunk 48-as zászlaja, amelyet ereklye gyanánt óvunk s amelyre mindenkor kegyelettel tekintünk. Ez eperjesi honleányok munkája, ezt a zászlót adták az eperjesi honleányok 1848. május 7-én koll.

tanárokból és ifjakból megalakult nemzetőrcsapatnak, amely csapat evvel a zászlóval e terem-ből a közönség lelkes tüntetése közben dicsőséges útra, a szabadságharcba indult, s a zászló szerencsésen vissza is került. Ez a zászló azóta nemcsak drága emléke, szent ereklyéje a Kollégium négy intézete ifjúságának, hanem jelképezi egyúttal a testvéri együvértartozást, a főiskolához és a drága hazához való kapcsolódást, Jelenti azonban még az eperjesi honleányokhoz való kapcsolatot. Hisz' a zászló maga eperjesi honleányok munkája, adománya; eperjesi honleányok voltak azok, akik az ereklyezászlót a szabadságharc félszázados emlékünnepe alkalmával megkoszorúzták s új szalagokkal látták el. S kik azok, akik azóta is a koll. ifjúság neves törekvéseinek mindenkor jóakaró és hathatós támogatói? Kik azok, kik az ifjúság mai hazafias ünnepélyének fényét és díszét emelik? Senki más, mint Eperjes honleányai! Kell-e szebb kötelék? Kell-e kedvesebb pártfogóság? Eperjes lelkes honleányai! A kollégiumi ifjúság nevében hálátelt szívvel köszöntlek titeket! (Lelkes éljenzés és taps.) S ma, midőn a Kollégium ifjúsága a szabadságháború szent eszméit: a szabadságot, szeretetet és egyenlőséget feújítja s a szabadságharc ragyogó emlékének újra áldoz, tehet-e szebbet, mint hogy a dicső mult emlékéhez a jelenleg dúló világháború emléket is fűzi, annak a nagy háborúnak az emlékét, amely újra öntudatra ébresztette a magyart s amely háború — hiszünk és reméljük — egy szebb, egy dicsőbb jövőnek a hajnalát jelenti. Ily kegyeletes ténykedéshez ki nem nyújtana szívesen segédkezést? A mai nagy idők emlékét hadd szolgálják azok a hadizászlószövegek, amelyeket íme a Kollégium négy intézetének ifjúsági képviselői rendeltetési helyökre fognak juttatni.“ — Erre következett a zászlószöveg bevérese a főntebb jelzett sorrendben) A koll. igazgató zárószavai: „Íme, kedves ifjúság! Vésd immár jól emlékezedbe ezt a mai jelenetet s az itt elhangzott fogadalmakat és kijelentéseket; lelkesedésed tüzeit ne engedd ellankadni sohasem, sőt terjeszd ki életed minden megnyilatkozására, minden munkádnak is ez legyen eleven rúgója; — végül pedig a háromszínű nemzeti zászlót el ne hagyd sohasem, mert mondom neked, hogy csak *in hoc signo vinces!*“ A frenetikus tapssal és harsány éljenzéssel fogadott beszéd után a termet szűfólásig megtöltő közönség elénekelt a Himnuszot s evvel a lélekemelő kettős ünnepély véget ért.

Különbféle friss dunai halak kaphatók *Kun* Sándor fűszer- és halüzletében. Telefonszám 137.

Aki mindennap következetesen használja az Odolt, az mai ismereteink szerint az elképzelhető legjobb száj- és fogápolást gyakorolja.

Ára: nagy üveg 2.— k, kis üveg 1.20 k.

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:
KÖSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

**A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI
INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.**

.... Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete. ....

Napló. Egy sárosmegyei tanítónő feljegyzései az orosz betörés idejéből. :: 3.

«Helyeslem, hogy itthon maradt — folytatá
beszédét —, mert parancsunk van, hogy minden
lakást átkutassunk. A legénységet nem lehet
visszatartani ilyenkor a rablástól. De meg az
ellenség rovására az itthonmaradt lakosság is
fosztogat. Mindamelllett csodálkozom, hogy ke-
gyedet itt találtam, mert tapasztalatom szerint
az úriosztály az, mely menekül. Pedig mi békén
hagyjuk a lakosokat, nem úgy, mint a németek
mikor orosz területre jöttek, békés népeket
gyilkoltak, gyaláztak és mindent pusztítottak.»
Bámultam rá és tagadólag ráztam a fejemet;
arcomról is leolvashatta, hogy nem hiszem, amit
mond. Ez annyira feltűzelte, hogy nagyon is
részletesen kezdte beszélni, mit műveltek a
németek pl. oly esetekben is, mint ahogy én is
most vagyok. Nem szóltam semmit, nehogy
jobban felingereljem és kedve kerekedjék rajtunk
bemutatni a revánst. Iparkodtam nyugodtan ülni,
de akaratom ellenére a borzalom elképzelésére
megrázkódtam. Nem tudom, észrevette-e ő ezt
vagy hirtelen észbe kapott, de abba hagyta a
témát és bocsánatot kért, hogy velem oly dol-
gokat közölt. Mászt kezdett beszélni, mondta,
hogy a mi katonáink fáznak, de ők nem, mert
ők szokva vannak az erősebb télhez is, nekik
jobb, melegebb a ruhájuk, a koszt is jobb, a
mieink ma. dig csak kávé kapnak, ők pedig
több húst esznek. Dicsekedett, hogy most nagyon
könnyű harcolni, mert a magyar katona fél tőlük
és fut előlük. Erre már elhagyott a békétűrésem,
elfelejtettem, ki ül velem szemben, felugrottam
és izgatott hangon kiáltottam: «A magyar katona
nem fél és nem fut; akik futnak, azok nem
magyarok». Alig hogy ezt kimondtam, eszembe
jutott, hogy jobb lesz csendben maradni. A kapi-
tány furcsán rám nézett, de végre nevetni kezdett
és így szólt: «Igaz van; a magyar nem fut,
nem adja meg magát; a magyar rossz; de a
csehek nagyon jók; futnak és könnyen megadják
magukat.» Eközben anyám intett nekem, hogy
kész a vacsora. Előszedtem tehát az evőeszközt
és terítettem. Ekkor belépett egy altiszt és valami
jelentést tett. Nem figyeltem oda, de a kapitány
hirtelen hozzám fordulva, egész megváltozott,
nyers hangon kiáltotta: «Hogy lehet az, ön azt
mondta, hogy nincs magyar katona a faluban
és most mégis az első házban kettőt találtak?»
Az altisztnek pedig megparancsolta, hogy vizsgál-
janak át minden házat és ahol találnak ellenséges
katonát, romboljanak mindent szét! A rémület
verejtéke ütött ki rajtam. Ebből baj lesz, mert ha
meg akarnak kínozni, ezt jó ürügynek használ-
hatják fel. Azért amilyen nyugodtan csak tudtam,
feleltem: «Én az egész faluért nem állhatok jót,
láttam, hogy a mi katonaságunk elvonult. Lehet,
hogy visszamaradtak olyanok, akik nem tudtak
tovább vonulni, vagy csehek, kik fogságba akartak
esni.» Erre a kapitány lecsendesedett, újra nyájas
hangon biztosított, hogy elhiszi nekem, hogy igazat
mondok és nem tudtam semmit a dologról.
Mintha az előbbi sértést velem elfelejtetni szeretne

volna, víg hangon tréfálni kezdett. Behoztam neki
az ételt, főlészóltott: tartsak vele. Nem tudtam,
udvariasságból vagy talán mérgezéstől való féle-
lem miatt teszi, — szó nélkül próbáltam pár
harapást lenyelni. Evés alatt vígan tovább dis-
kurált, egyszerre azt kérdezte: Láttam-e már
orosz pénzt? Kihúzta a pénztárcáját és mutatott
egy nagy csomó orosz bankót, rubeleket és
ezüstpénzt. Arra kért, mutassak én is neki
magyar aranypénzt. A legjobb akarattal sem
tudtam mutatni, mert nem volt. De mivel attól
tartottam, hogy nem fogja elhinni, mentegetőztem,
hogy egy szegény falusi tanítónőnél nem nagyon
hever az aranypénz.

Eredmények és teendőink.*

A nemzetek élete békében is örökös küzdelem
a fönmaradásért. Erőnk teljes kifejtésére van
szükségünk békében is, hogy helyünket a nem-
zetek sorában megálljuk.

Ebből a szempontból kell felfognunk a
háborút is.

A háború a legnagyobb erőfeszítés, melyet
a nemzet végezhet. Az összes, úgy szellemi, mint
anyagi erők nagy mérközése. A háború követ-
kezményei annyira beláthatatlanok s annyira
mélyrehatóak, hogy csak a legvégső esetben
kerülhet rá a sor.

Mi, magyar nemzet, a béke összes eszközeit
felhasználtuk, hogy a nemzetek nagy családjában
hivatásunknak eleget tegyünk. A legnagyobb
önmegtagadással, valósággal túrtuk ellenségeink-
nek ellenünk irányuló aknamunkáját. Nem keres-
tük a háborút: rákényszerítettek, hogy fegyver-
hez nyúljunk. De vállaltuk a nagy feladatot
igazunk és erőnk tudatában.

A háború még tart, a fegyverek még nem
kerültek régi helyükre; de nekünk, kik a *nemzet-
nevelés* nagy munkájának munkásai vagyunk,
kötelességünk, hogy az *eredményeket* már most
számbavegyük s legközelebbi *teendőinket* kör-
vonalozzuk.

A háború eddig is fényesen beigazolta, hogy
a magyar nemzet micsoda erőt képvisel. Ellen-
ségeink azt hitték, hogy ez a nemzet az első
összecsapásnál széjjel fog esni; holott beigazoló-
dott, hogy a legnagyobb támadásnak is ellenáll.
Örökre emlékezetes bizonyítékát láttuk a magyar
nemzetet tevő, más nyelvet beszélő polgártársaink
harci erényeinek. De meg kell állapítanunk, hogy
nemcsak történelmi jogainál fogva; hanem mostan
tanúsított magatartásánál fogva is *az első
helyen áll a magyar*. Kell, hogy azoknak az óriási
áldozatoknak, melyeket e háborúban hoztunk,
a magyar nemzet egységének megteremtésében
végre meglegyen a méltó eredménye és gyüm-
ölcse. Meg kell éreznünk a nemzet egészét
alkotó nemzetiségeinknek, hogy ez országban az
ő életérdekeiknek megfelelő kielégítése mellett is,
joggal vezet a magyar. A kölcsönös, egymást
megértő és egymást támogató *nemzeti meg-*

* Az eperjesi m. kir. állami elemi népiskolai tanítónő-
képző-intézet Önképzőkörének 1916. febr. 26-iki háborús
délutánján megtartott előadásából.

erősödés: kell, hogy legyen e háború első követ-
kezménye úgy idebenn, mint kifelé a monarchia
másik államával szemben. Azok a törekvések,
melyek az összbirodalom eszméje felé irányultak
s melyekkel szemben annyit kellett küzdenünk
a multban, kell, hogy e háború után örökre
elnemuljanak. *Allamiságunk teljes kiépítése min-
den intézményünkben*: legyen e háború természetes
következménye a közel jövőben.

K. Lamprecht lipcsei egyetemi tanár szerint:
«A *kultúrélet* a jogcím, melyre támaszkodva lehet
vezérszerepet vinni más népek között. Boldog-
talan az a nemzet, mely mindig pusztán csak
jogok után áhítozik. Előbb jöjjenek a kötelessé-
gek, azután majd maguktól beállanak a jogok is.»
Nos hát a magyar kivette részét a kötelességek
teljesítéséből. «Megbűnhődte már e nép a multat
s jövődőt». Ránk tehát igazán ráillik a tudósnak
e megállapítása. Kész nemzetnevelési program
foglaltatik ebben. Leendő tanítók hallgatják
szavaimat. Ezekből a gondolatokból nekünk is
tanulnunk kell. Közoktatásunk számára *az erős
magyar nemzeti műveltség kiépítése legyen a cél*.
Nagy feladat: a *teljes nemzeti megerősödés* fel-
adata előtt látom nemzetünket. *Minden peda-
gógiai törekvésnek a megerősödés szolgálatába
kell állania.* (Folyt. köv.) *Slajchó Mihály.*

A madarak és fák napján.

(1915. május 25-ikén.)

(Az eperjesi áll. el. iskola növendékeinek.)

Világháborúban értük meg a tavaszt,
az a fákon mégis lombot, szirmot fakaszt.
Gyönyörűen dalol madárka az ágon:
örvend az ép fészken... (s mi: tisztult hazánkon...)
Szorgalmasan szedi azután a hernyót;
úgy sok gyümölcs nőhet, ha az a fán nem volt.
Meghálálja — úgy-e? — a megvédett fészket?
S kik hárták el az orosz dúlás vészét?
Védő hősök nélkül most romok közt járnál!..
Legyünk hálásabbak csicsérgő madárnál!
Bájos hanggal minket talán arra intett:
szeressük, gondozzuk védő hőseinket!
S kik éltüket adták honért — s érted, gyermek —,
kik már e szent földben vagy messze pihennek:
azok emlékére pedig ültess fákat!
Alattuk majd — tudom — imádkozva járnak?

Legány Ilona,
áll. m.-övönös.

Körlevelek.

719—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye valamennyi iskolája vezetőségé-
nek jellegkülönbség nélkül.

Hivatkozással az alább részletezendő tár-
gyakban e lap hasábjain eddig évről-évre meg-
jelent részletes körleveleimre, melyeket egyrészt
helyszűke miatt, másrészt ama körülménynél
fogva, mivel e tanügyi lap példányait az egyes
iskolák megőrizni tartoznak, újjólág ezúttal nem
ismételek, a következőkre hívom fel a Tanító-
ság figyelmét.

1. *Madarak és fák napja* gyanánt ez évben
május 10-ikét tűzöm ki; amennyiben e napon
zord időjárás lenne, az ünnepély 8 napon belül
bármely hétköznapon megtartható. Kisebb-
nagyobb ünnepély minden iskolában tartandó, s
annak lefolyásáról legkésőbb június 10-ikéig a
lehetőségig részletes jelentés teendő. Megjegy-

zem, hogy az erről szóló beszámolókat rendkívüli szigorú pontossággal kívánják be tölem illetékes helyről, miért is amely iskolától nem jönne be jelentés, azzal szemben én is kénytelen leszek a legszigorúbban eljárni.

2. *A békenap* a hagyományos május 8-iki napon tartandó, amely ezévből csütörtökre esik. Lefolyásáról június 15-ig jelentés teendő.

3. *Alkoholelles nap* gyanánt f. évi április 1-jét tűzöm ki. Ennek lefolyásáról június 1-jéig szintén jelentés teendő, e jelentésben azonban ki kell terjeszkedni nemcsak a megtartott alkoholelles-napi előadásra, de a tanítói karnak és esetleg az ifjúságnak az egész év folyamán az alkoholizmus leküzdése érdekében kifejtett munkásságáról is be kell számolni.

4. A tuberkulózis elleni küzdelem eszméje is állandóan felszínre tartandó és egy előadási napon ily tárgyú beszéd, vagy felolvasás tartandó. E tárgyban is június hóban jelentést kell tenni.

Figyelmeztetem a tanítókat, hogy a fenti tárgyban az előző években kiadott körleveleimet újlag olvassa át és az azokban foglaltakhoz mindenben alkalmazkodjék.

Végül nyomatékosan felhívom, hogy e négy különböző tárgyú beszámoló jelentést *okvetlenül külön-külön lapon tegye meg*, nem pedig egybefoglalva, mert valamennyi tárgy külön iktatószám alatt folyik és a beszámolókat más-más helyre kell küldeni.

Eperjes, 1916. márc. 6-ikán. Szabó Elemér s. k., kir. tanfelügyelő.

844—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén levő összes elemi, iparos- és kereskedőtanonciskolák igazgató- és vezetőtanítóihoz.

A vall.- és közokt.-ü. miniszter úr folyó évi márc. 7-én 2965. eln. sz. alatt hozzám a következő rendeletet intézte:

„Mint hogy a *tanítók* változtatási tantervi értekezletek függőben tartására vonatkozó 1915. évi 1576. eln. sz. rendeletben felhozott okok, t. i. a háborús viszonyok és a közoktatás több ágában tárgyalás alatt álló reformok továbbra is fennállanak, tudomás és további eljárás végett értesítem Cimedet, hogy ezen rendeletnek hatályát az 1916—17. tanévre vonatkozólag is kiterjesztem. Felkérem tehát Cimedet, hívja fel az illetékessége alá tartozó tanintézetek igazgatóit, hogy a jövő 1916—17. tanévi könyvváltoztatást tárgyaló tantervi értekezletet ne tartsák meg, s amennyiben már megtartották volna, sziveskedjék Cimedet az erre vonatkozó javaslatokat felfüggeszteni, illetve hatályon kívül helyezni.”

Miről Cimet, vonatkozással mult évi április 6-ikán 877. sz. a kiadott körlevelemre, tudomás és mihez tartás végett ezennel értesítem.

Eperjes, 1916. márc. 12-ikén. Szabó Elemér s. k., kir. tanfelügyelő.

883. szám. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén levő összes el. iskolák igazgató és vezető tantervihez.

A *gyümölcsfa-termesnek biztosítása* érdekében egyik fontos követelmény a gyümölcsfának a hernyófészkektől való megtisztítása. A fának elszaporodott hernyófészkeknek eltávolítását fellette nehézkessé teszi a férfi lakosság jelentékeny részének hadbavonulása. Gondoskodni kell tehát a fák megtisztításának más alkalmas módon való eszközöléséről. Miután az ily munkát az elemi iskolai fiútanulók is végezhetik, felhívom azért Cimet, hogy úgy a mindennapi, mint az ismétlődő iskolai tanulókkal a fának a hernyófészkektől való haladéktalan megtisztítását a községben felügyelete és irányítása mellett eszközöltesse és ezzel is járuljon hozzá a mostani rendkívüli állapotban a közszükséglet igénylő munkák biztosításához. Legyen tanítószáma ezirányú tevékenységével is szives szolgálatára a társadalomnak a gyümölcsfa-termes biztosítása érdekében. A teljesített munkásságról 30 napon belül a működésben levő összes iskola részéről hozzám jelentés teendő.

Eperjes, 1916. márc. 14-ikén. Szabó Elemér s. k., kir. tanfelügyelő.

856—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén levő összes állami, községi és izraelita népoktatási intézetek igazgatóihoz és tantervihez.

A vall.- és közokt.-ü. m. kir. miniszter úr f. évi március 6-ikán 30.000—1916. VI. a. sz. alatt hozzám a következő rendeletet intézte:

„Késő nemzedékek előtt is emlékeztetés lesz

az 1914—1915. esztendő, amikor az ellenség tömérdek hada hazánk vérel szerzett és századok viharai között híven megtartott szent földjére is benyomult, mérhetetlen pusztulást és szenvedést okozva, ameddig eljutott.

Vitéz seregeink és ezeréves hűségük örökösei: a «Kárpátok» bérci tartották vissza az ellenséget abban, hogy édes hazánkon keresztül gázoljon és szolgásgába hajtsa, nyomorba taszítsa országunkat. Végtelen hálával tartozunk ezért seregeinknek, de mérhetetlen a hálánk és részvételjes szeretetünk a Kárpátok hegyvidékei és völgyeiben elterülő, az ellenség által feldúlt falvakat lakó polgártársaink iránt is.

Most tanultuk csak megismerni igazán, hogy e hegyek és bércek olyan határai hazánknak, melyek felé a biztosság teljes érzetével tekintünk.

A mai nagy időkhöz méltó azért, hogy amidőn jövő boldogságunkért naponta véres áldozatokat hozó nemzetünkről és hadseregünkről megemlékezzünk, fordítsuk szemeinket a Kárpátoknak vérel áztatott hegyei-völgyei felé is, melyek természetadta helyzetüknél fogva oly nagy mértékben támogatták vitéz seregeinket az ellenség visszaverésében, de amelynek közvetlen vidékén lakó polgártársaink az ellenséges betörések csapása alatt oly sok és emberföltötti megpróbáltatásoknak voltak kitéve.

E megdöntéstől vezéreltetve a tanulóifjúságban a haza földjének és ezáltal különösen a Kárpátok iránti szeretet és hálázat ápolására kívánok alkalmat nyújtani lelkes tanítóinknak és tanárainknak, amidőn elrendelem, hogy f. é. május 1-jén délelőtt 10 órakor az összes elemi és ismétlődő iskolákban, az alsófokú iparos- és kereskedő-tanonciskolákban, a felső nép- és polgári fiú- és lányiskolákban, a felsőkereskedelmi iskolákban, a kisdedvívő-népfelnevelő-intézetekben, az elemi és polgári iskolai tanító- és tanítóbörképző-intézetekben, valamint a gimnáziumokban és a reálisiskolákban a Kárpátok nagy, a most dúló világháborúban igazolást nyert jelentőségének méltatása érdekében a tanulóifjúság számára ünnepély tartassék. Megengedem, hogy ez alkalommal, az ünnepély után közvetlenül, a tanulóifjúság és a résztvevő közönség tettekben nyilvánuló áldozatkész hazaszeretetének kifejezésére, a Kárpátoknak hazánk védelmében elpusztult falvai javára gyűjtés rendezessék.

Az ünnepélyre, melynek programját a Himnusz, az iskola tanítója és tanárja, vagy igazgatója részéről megtartott alkalmi beszéd és a Szózat előadásában állapított meg, nemcsak az iskolai, hanem a helybeli egyházi és világi hatóságok és a nagyközönség is alkalmas módon meghívandók.

A gyűjtést egy- vagy kéttanítós iskolában a tanító és a gondnoksági, iskolaszéki elnök együttesen végzik; töbttanítós iskolában, valamint minden más egyéb tanintézetekben az igazgató elnöklete alatt működő 2—3 tantestületi tagból álló biztosság intézi.

A tanulóifjúságnak, valamint a megjelent közönségnek teljesen önkéntes adományai közvetlenül az ünnepély és gyűjtés után, még aznapon (május 1-jén) késelem nélkül postára adandók azon a postai befizetőlapon, amely a NÉPTANÍTÓK LAPJA f. évi április 20-ikán megjelenő számának mellékleteként fog minden iskolához, tanintézethez megküldetni. Ugyanezen a napon minden iskola részéről, mely a Cím közvetlen főhatósága alá tartozik, az ünnepély lefolyásáról, valamint az egybegyűlt összegről Címhez jelentés teendő. Cimedet e bejelentések alapján a felügyelete, vezetése alatt álló iskolákban, tanintézetekben eszközölt gyűjtés eredményét, valamint a főtisztelendő egyházi Főhatóságoktól bekérendő és nyerendő kimutatások eredményét is, külön felhívás nélkül, legkésőbb f. évi június 1-jéig tudomásomra hozni tartozik.

Amidőn felhívom Cimet, hogy fentebbi rendeletemet a felügyelete, illetőleg vezetése alá tartozó állami, községi, izraelita, egyesületi és magániskolákkal haladéktalanul közölje, felhívom Cimet arra is, hogy az ünnepélynek méltó módon való megtartásáról saját hatáskörében is intézkedjék. Megjegyzem, hogy a tanítás e napon délelőtt 10 óráig rendszeren megtartandó.

A rendeletet egész terjedelmében azzal közlöm, hogy áthatva azon magasztos és hazafias érzéstől, melyet a rendelet magyszólán minden szava sugal, igyekezzék az ünnepélyt az előírt, illetőleg az emlékeztetés időkhöz méltó módon előkészíteni és rendezni, s az ekként május hó elején megtartott ünnepélyről s a Kárpátoknak hazánk védelmében elpusztult falvai javára eszközölt

gyűjtés eredményéről (mely összeg még az ünnepély napján megfelelően továbbítandó) kimerítő jelentését hozzám ugyanazon napon okvetlenül beküldeni kérem.

Eperjes, 1916. márc. 14-ikén. Szabó Elemér s. k., kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Figyelmeztető. A kiadott 660—1916. sz. tanfelügyelői körlevél értelmében a községben elterjedt női kézimunkák készítéséről és egyéb háziiparüzésről még be nem küldött jelentések mielőbb betérjesztendők a kir. tanfelügyelőséghez. — A 3674—1915. sz. tanfelügyelői körlevél értelmében a postai hadibélyegek gyűjtésének eredménye minden hónap végével bejelentendő a kir. tanfelügyelői hivatalnak. — Az állami elemi iskolai igazgatók által a havi tantervi gyűlésről szóló jegyzőkönyv a gyűlésen tartott gyakorlati (minta-) tanítás vagy felolvasás szövegével együtt terjesztendő be a kir. tanfelügyelőséghez. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter 4046—1916. eln. sz. rendelete folytán az illető iskolák részéről a konyhakerti növények termesztése érdekében tett eljárásukról a kir. tanfelügyelőséghez jelentés teendő.

Elemi iskolai VI. oszt. záróvizsgák. Tudvalevő, hogy az országgyűlési képviselőválasztói új törvény jelentékeny előnyt nyújt a szavazati jog megszerzéséhez az elemi iskolai VI-ik osztály elvégzése alapján, minek folytán a vall.- és közokt.-ü. miniszter külön utasításban szabályozza az el. isk. VI. osztályú tanulók záróvizsgálatát. Az utasítás szerint az elemi iskolai VI-ik osztályú fiútanulók a folyó tanévben is a záróvizsgát a többi tanulóktól elkülönítve teszik le, mely vizsga érvényességéhez az iskolafelügyelő jelenléte föltétlenül szükséges. Vármegyénkben ily iskolafelügyelőkként a folyó tanévben a következők fognak működni, és pedig: a kisszebeni járásban Szabó Elemér kir. tanfelügyelő, a giráltyi járásban Mikó Imre kir. segédtanfelügyelő, a hétvári járásban Rózsa György kir. tanfelügyelői iskolafelügyelő, az eperjesi járásban Wick Gyula, a kir. tanfelügyelőséghez berendelt áll. isk. igazgató, a bártfai járásban Török Lajos bártfai áll. el. isk. igazg.-tanító, a lemeszi járásban Zaffián Tamás lemeszi áll. el. isk. igazg.-tanító. A felsővízközi járásban az orosz betörés folytán a beiskoláztatás egyelőre hátramaradást szenvedett s így ott VI. osztályt a folyó tanévben végzett tanulók hiányában ezúttal ezen vizsgák elmaradnak. A záróvizsgák megtartására a vall.- és közokt.-ügyi miniszter engedélye alapján vármegyénk kir. tanfelügyelője április hó második felét és május első hetét jelölte meg.

Tanítók özvegyei és árvái javára. Újabbban megyénkben két kartársunk tevékenykedett közre a hadban elesett magyar tanítók özvegyei és árvái javára való adományok gyűjtése által. Pruszk István feketekúti g. kath. el. isk. kartársunk az iskolában eszközölt gyűjtés folytán a saját hozzájárulásával 5 kor. 40 fill.-t és Szócoka Ákos olajpataki g. kath. el. isk. kartársunk 6 kor.-t küldött be a vármegyei kir. tanfelügyelőséghez, mint gyűjtött összeget. Az ekként befolyt 11 kor. 40 fillért a kir. tanfelügyelőség a fentebb említett célra a NÉPTANÍTÓK LAPJA szerk.-hez továbbította.

Adomány a Tanítók Háza javára. Milly György gerlai g. kath. el. isk. tanító, gondolva az élelmi cikkek beszerzésének nehézségeire és drágaságára, az eperjesi Tanítók Háza internátus részére két métermázsza válogatott burgonyát küldött. Az adományért a Tanítók Háza felügyelő bizottsága ezúton is köszönetét nyilvánítja.

Vak katonák javára. Lieb Tivadar osztópataki áll. el. isk. tanító a háborúban megvakult katonák részére növendékeiktől 3 kor. 63 fill.-t küldött be a várm. kir. tanfelügyelőséghez, mely összeget nevezett hivatal az Országos Hadsegélyző Bizottsághoz juttatta.

Tanonciskolai segély. A vall.- és közokt.-ü. m. kir. miniszter az eperjesi kereskedőtanonciskola számára az 1915/16-ik tanévre 485 kor. államsegélyt engedélyezett.

Egyleti tagdíjakat befizették: Scholtz Jenő 5, Matus József 250, Vrablovich Román 5, Selmeczy Félix 250, Szilárd Jolán 250, Szklenár Pál 250, Varjas József 250, Kucsma Margit 250, Szonral János 250, Szigethy Sándor 250, Gajdos János 250, Török Lajos 6, Török Lajosné 6, Spenik László 250, Sárosi János 250, Zelény József 250, Szklenár Pál 250, Habermann József 250, Podszedli Mátyás 250, Starman Sándor 250 kor. Eperjes, 1916. március 12. Fleischmann Mór, egyes. pénztáros.

minden csütörtökön 66-ik cs. és vasárnap d. e. kir. gy.-ezred z.

Ezzel a most ukozok Katona A Nő című fem A lap gazdag Gustava Heym Chrystal Macn választójogi tö sorsát érintő új tozatos külföldi jelenik meg, elő hető a kiadól Valéria-utca 12

1000 drb cigatartalékkórház t

kiskereszti gör. 11-ikén állásáról dett állásra a p

BETEG

RÉSZERE a hygen. lég elzárh

SZOBA-KI Teljesen szagtalan szék formájában minden kivétel nélkül

MINDEN SZÉK FELTÖNÉS FELÁLLIT

HEYDER ÉS

Puha fából, barna fényezés emelli vedel. Ára csomagolási és bérmentes 53 k. Keményfából 40 k.

Árjegyzékok, értekönyvek, papírok, pénzesletalványok

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Térszene. Április 1-jétől kedvező idő esetén minden csütörtökön délután 5¹/₂—6¹/₂ óráig a 66-ik cs. és kir. gy.-ezr. zenekara és minden vasárnap d. e. 11¹/₂—12¹/₂ óráig a 15-ik cs. és kir. gy.-ezred zenekara térszénét fog tartani.

A női munka értékének problémája.

Ezzel a most ugyancsak aktuális tárggyal foglalkozik Katona Béla, a kiváló közgazdasági író, A Nő című feminista folyóirat márciusi számában. A lap gazdag tartalmából kiemeljük még Lida Gustava Heymann cikkét a nő szolgálati évről, Chrystal Macmillan ismertető cikkét a holland választójogi törvényjavaslatról, valamint a nők sorsát érintő újabb eseményekre vonatkozó, változatos külföldi szemlélet. A Nő havonként egyszer jelenik meg, előfizetési díja évi 5 kor. Megrendelhető a kiadóhivatalban, Budapest V., Mária Valéria-utca 12.

Adomány. Az Eperjesi Takarékpénztár 1000 drb cigarettát adományozott a helybeli tartalékkórház betegeinek.

Allásról való lemondás. Markovics Etelka kiskereszti gör. kath. el. iskolai tanítónő március 11-ikén állásáról lemondott. Az ekként megüresedett állásra a pályázat kihirdetése.

BETEGEK ÉS ROKKANTAK RÉSZÉRE NÉLKÜLÖZHETETLEN

a hygen. légmentesen elzárható

SZOBA-KLOZETT

Teljesen szagtalan, díszkrét, szék formájában és minden kivitelben kapható.

MINDEN SZOBABAN FELTÜNÉS NÉLKÜL FELÁLLITHATÓ!

HEYDER ÉS KILLIÁN

hygen. légmentesen elzárható szobaklozetek, száraz klozetek, Bidet és betegasztalok különlegességi gyára

WIEN XVI., Paletzgasse 22—24.

Árjegyzék és ismertető ingyen és bérmentve.

Barna vagy fekete bőrpostóval párnázva, porézatlan vagy emaillel bevonva. Ár: csomagolva és bérmentve 70 kor. Párnázatlan és fodor nélkül csak 50 k.

Puha fából, barnára fényezve emaillel bevonva. Ár: csomagolva és bérmentve 38 kor. Keményfából 40 kor.

Hirlapírók drágasági pótléka. A vidéki hirlapírók anyagi érdekei fölött való köteles gondoskodás arra indította a Vidéki Hirlapkiadók Országos Szövetségét, hogy a vidéki lapkiadókat — tekintettel az elviselhetetlen nagy drágaságra — a hirlapírók fizetésének aránylagos felemelésére kérje fel.

Felvétel tanítóképző-intézetbe. A sárospataki áll. tanítóképző-intézet első osztályába az 1916/17. iskolai évre oly éptestű tanulók vétetnek fel, akik életük 14-ik évét már betöltötték, 18 évesnél nem idősebbek és a gimnázium, reáliskola vagy polgári iskola IV-ik osztályának sikeres elvégzését szabályszerű iskolai bizonyítványal igazolják. Akik felső népiskolát végeztek, az előírt tantárgyakból felvételi vizsgálatot tartoznak tenni. Jó magaviseletű és szorgalmas tanulók a növendékek létszámára való tekintet nélkül az intézet kényelmes internátusában ingyen lakás, ingyen ellátás vagy féldíjas kedvezményben részesülnek. Néhány növendék pénzbeli ösztöndíjban részesíthető. Az összes növendékek tandíjmentesek. Az egykoronás bélyeggel ellátott és kellően felszerelt folyamodványok a vall.- és közokt.-ü. miniszterhez címezve, folyó évi május 31-ikéig az intézet igazgatóságához küldendők be.

KUN KÁVÉ-KEVERÉKEI KITÜNŐEK!

Szolgáltatásra való beosztás. Lissy Jenő bánhidai r. kath. el. isk. tanítónak a vall.- és közokt.-ü. miniszter által állomás megjelölése nélkül állami el. isk. tanítónak történt kinevezetése és Sárosvármegyébe történt küldése folytán, várm. kir. tanfelügyelője nevezett tanítót a tótsóvári áll. el. iskolához osztotta be szolgáltatására.

Köszönetnyilvánítás. Grünmann Miksa úr 20 koronát, dr. Duschnitz Samu úr 6 kor-t adományozott az eperjesi Izr. Nőegylet népkonyhájának, miert hálás köszönetet mond az elnökség.

Gazdasági ismétlőisk. tiszteletdíj. A vall.- és közokt.-ü. miniszter Csanádi János somosújfalvi áll. el. isk. tanító részére, az iskolával kapcsolatos kisebb fokozatú gazdasági népiskola vezetése fejében, az 1915/16. tanévtől kezdve további intézkedésig tanévi 100 kor. tiszteletdíjat engedélyezett s az összeget az iskolai gondnokság kezeihez utalta ki, a tanító részére félévi utólagos részletekben leendő kiadatása céljából.

Adományok. Az Eperjesi Vöröskereszt-fiókegylet javára a következő nemesszívű, adományok folytak be: 71504 kor.: a f. hó 6-iki művészestély jövedelméből; 20 kor.: N. N.; 10 kor.: Klefner Gyula, emelyekért őszinte hálás köszönetet mond az elnökség.

Steckenpferd-liliumtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a Elbe

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szappan ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr és szépség gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. Ezernyi elismeréssel! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ugyeljen nyomatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertüzletekben stb. Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera liliumkrémje (80 fillér egy tubus) Kitűnő szer női kezek gondozására.

Névnapi megváltás. Kún Sándor 20 koronát küldött szerkesztőségünknek névnapi megváltás címén, hogy 10 koronát az Angolkisasszonyok «Sancta Maria»-intézetében márc. 4-ikén, illetve 7-ikén megtartott jótékony célú előadás felülfizetéseken az intézethez s 10 koronát a helybeli Izr. Nőegylet népkonyhájára a Nőegylet elnökségéhez juttassunk.

Betörés. Mult héten, szombatra virradó éjjelen ismeretlen tettesek behatoltak az eperjesi Divald-cég grafikai műintézetébe és nagyobb mennyiségű finom kartonpapirost loptak el. A kár közel 1000 korona. Az esetet jelentették a rendőrségnek, ahol a nyomozás megindult.

Felelős szerkesztő: Kiadótulajdonosok: Dvortsák Gvőző. Koós Ernő és Frigyes.

Nagyszerűen bevált a harctéren küzdőknek és általában mindenkinél mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetekben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvege K — 80, 140, 2—.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prága I, Elisabéthstr. 5. Napenkénti szétküldés.

Árjegyzékek, üzleti számlák, levélpapírok, borítékok, értesítő- s intőlevelek, címkék, bárczák, üzleti könyvek, cégkártyák, levelezőlapok, csomagoló-papírok, reklámcedulák, falragaszok, árúkönyvek, pénzeslevélborítékok, váltóürlapok, zárszámadások, utalványok stb., cégnyomással, több színben is.

Alapszabályok, értékpapírok, mérlegszámlák, rovatos üzleti könyvek • Ügyvédek részére mindennemű kérvények és keresetek, meghatalmazások, kötvények és szerződések, óvások, ügyvédi könyvek stb. Ezek előállításához legújabb betűanyag. Nagy klisékészlet. Villamos- és benzinmótorerő-berendezés.

KÖNYVNYOMTATÓ-MŰINTÉZET

KÖSCH ÁRPÁD :: EPERJES

PAPIR- ÉS ÍRÓSZER-RAKTÁR

Díszművek, hetilapok, folyóiratok, meghívók, műsorok, tánczrendek, étlapok, szinlapok, eljegyzési és esketési kártyák, névjegyek, köz- és magánhivatalok, takarékpénztárak részére szükséges nyomtatványok izléses és pontos előállítására több-
színű, valamint másolónyomással is.

Egyházi, tanügyi, közigazgatási s más hivatalos nyomtatványok raktára. Bevásárlási árúkönyvek rovatolva. Háztartási könyvek. Költségvetések — készítenő nyomtatványokról — postafordultával. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítünk. • Előfizetések felvétele bármely hírlapra.

1569—1916. ügyszám

Kötegelte fenyőtűzifa-eladás

(vasúti rakodón).

A szomolnokhukai magy. kir. erdőgondnokság nagymedencze-völgyi fűrészén fűrészhulladékokból termelt és még termelendő és 20 cm. magas, 50 centiméter átmérőjű kötegekbe rakott, mintegy **20,000 köteg fenyőtűzifa** zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson eladatik.

A zárt írásbeli ajánlatok 1916. évi **április 10-ikén** déli 12 óráig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál nyújtandók be és 1916. évi április hó 11-ikén d. e. 10 órakor az erdőhivatal helyiségében nyilvánosan bontatnak fel.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Tótsóvár, 1916. évi március hóban.

M. kir. erdőhivatal.

Pénzt és munkát
takarít meg, ha

hirlapjait

KÖSCH ÁRPÁD
papírüzletében
■ fizeti elő! ■

Kiadó lakás

:: május 1-jétől Kassai-út
22.sz.alatt 4 szoba mellék-
helyiségekkel dísz- s gyümölcsös-
kertben; esetleg istálló, kocsiszín; valamint
kiadó üzleti helyiség Fő-utca 53. sz. alatt,
egy szept. 1-jétől.

Közelebbi felvilágosítás ugyanott ::
vagy a tulajdonosnál, Fő-utca 53. sz.

Rum-esszenciát,

likőr-kivonatokat és málna-
szörpöt elsőrendű minőségben
szállít:

Roth Géza, Szatmár

északkelet-magyarországi
átherikus olaj- és esszenciák gyára.

■ UTAZÓ FELVÉTELIK! ■

WIENER MODE

Geschmackvolle, elegante u. leicht ausführbare Toiletten
mit der Unterhaltungsbeilage „IM BOUDOIR“. Jährlich 24 reich
illustrierte Hefte mit 48 farbigen Modabildern, mehr als 2800 Ab-
bildungen, 24 Unterhaltungsbeilagen und 24 Schnittmusterbogen

Vierteljährlich: K 3.50 = Mk. 3.—
Einzelne Hefte 60 h = 52 Pfennig

GRATISBEILAGEN:
„Wiener Kinder-Mode“
„Für die Kinderstube“
„Für ältere und stärkere
Damen“
„Für Haus und Küche“
„Schnittmusterbogen“

Schnitte nach Maß. Die Abonnentinnen erhalten
eigenen Bedarf und den ihrer Familienangehörigen in beliebiger
Anzahl gegen Ersatz der Spesen von 30 h = 30 Pfennige unter
Garantie für tadelloser Passen. — Die Anfertigung jedes Toilette-
stückes wird dadurch jeder Dame leicht gemacht

Bestellungen bei allen Buchhandlungen und Zeitungsgeschäften
sowie beim Verlag der „Wiener Mode“, Wien VI/2, Gumpen-
dorferstraße 87. — Bei den Postanstalten zum amtlichen Tarif
Die „Wiener Mode“ ist sowohl in der österreichischen als auch
in der deutschen Postzeitungsliste eingetragen

HIRDESSÜNK
AZ EPERJESI LAPOKBAN!

HALTENBERGER BÉLA □ KASSA.

:: RUHAFESTŐ, ::

VEGYTISZTÍTÓ- ÉS
GÖZMOSÓGYÁR.

■ ■
ÁTVÉTELI ÜZLET
EPERJESÉN FŐ-U.
23. SZÁM ALATT.

Amennyiben a gyár jelenleg
□ is teljes üzemben van, □

ruhák, egyenruhák, függönyök stb.

most is a rendes módon
festetnek és tisztítanak.

Gallér- és kezelőtisztítás
a szokott szép kivitelben.

Gyász esetben ruhák festése feketére.

A munkáltatási időnyre ajánlunk elsőrendű pestvárosi fehér tábla- és
kitűnő vidéki perzselt

munkásszalonnát, valamint pestvárosi disznósírt

a legmérsékeltébb árban. Felhívásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznósír- és szalonnagykereskedők, Budapest, IX., Hentes-utca 17.
Sürgőny cím: „Weiszefett, Budapest“. Interurban távbeszélő „József“ 14-50.

Papirzsineg

kenderfonalat, spárgát és kötelet
teljesen pótol. Jó, erős és
olcsó. Minden vastagságban
azonnal szállítható pécsi raktá-
runkból. Kivánatra minták és ár-
ajánlat vágott zsákzsinegről is.

Fehér superior

csomagoló papir, legjobb
minőségű, 40, 50 és 60 kg.-os
63×90, 100 és 120 kilogrammos
90×126 nagyságban pécsi rak-
tárunkból azonnal szállítható.
Előnyös árak!

Pécsi Kereskedelmi és Iparbank Részvény-
társaság áruosztálya Pécssett.

Bérbeadó földek.

Folyó hó 28-ikán
fognak Felsővízközön a község-
házánál az alsó-felsővízközi és
dobroszlói uradalmi földek, ka-
szálók és legelők akár egészben,
akár darabonként bérbeadni
Weinberger Arthur zárgondnok
által.

WEINBERGER ARTHUR
nyiregházai lakos, zárgondnok.

Első Eperjesi Bútorszállítási Vállalat PASZTERNÁK MANÓ. Átköltöztetések

és mindennemű szállítások pontos, meg-
bízható elintézése. :: Iroda áthelyezve
Kovács-utca 14. sz. saját házba. :: Köl-
tözködések a májusi időnyre már most
előjegyezhetők. Telefon 105. sz.

Előfizetés
Egész évre
Félévre
Negyedévre
Hirdetési díj:
petitior egysz
15 f. Közlemény

Egy ame

névszerint
születésű sa
Erzsébet at
tek árváina
adományozt

Sua forr
talos írásba
nek az árva
állampénztá
ségét a had
alapja javár

Az örök
örökség nag
való foglal
intenció, a
magyar föl
birták.

Az ameri
a minden á
nem riadt v
nyitott ágyu
véreinkkel
löttjét egya
tudásával, n
bár közvet
Gondolat
még borzaim
S Kaczin

Bred

Irt
Sokszor hal
mely jelenség
mindig az befo
ségét milyen sz
Így: az egy
a szempontjábó
nál olvashatunk
változunk! Azo
nak a szempont
nak tartanunk,
latja levelét az
Igen!... Mi
egy-egy aláhull
fájának is, amel
mélységes tenge
ragadnak tova.
ságban vissza ne
Semmi sem

OLY

Judá